

شهر زیرزمینی تهران دو برابر می شود؟

زینب مرزوقی خبرنگار گروه نقد روز

هفته گذشته بود که علیرضا زاکانی تهران را به مقصد پکن برای شرکت در اجلاس جاده ابریشم ترک کرد. آن گونه که پیداست زاکانی روز

چهارشنبه در اجلاس «یک کمربند، یک راه» درباره موضوعاتی مانند اولویت ایران برای ارتباط با همسایگان و موقعیت ممتاز ایران در جاده ابریشم صحبت کرده است. زاکانی علاوه بر حضور در این اجلاس، همچنین با شهردار پکن نیز دیدار و گفت و گویی داشت تا برای توسعه همکاری های شهرداری تهران با پکن زمینه لازم فراهم شود. در ادامه

سفر هیات مدیران شهری به پکن اما اتفاقات مثبتی نیز برای توسعه ناوگان ریلی پایتخت رقم خورد و این گونه شد که زاکانی با انعقاد قرارداد خرید ۶۳۰ واگن مترو و تفاهم افزایش ۲۵ درصدی، در نهایت ۷۹۱ واگن را به عنوان سوغات سفر به چین برای تهرانی ها به ارمغان آورد. بر همین اساس در روز گذشته دو تفاهمنامه و دو قرارداد میان

شرکت واگن سازی تهران با شرکای چینی به امضا رسید. قرارداد ۶۳۰ دستگاه واگن برای متروی تهران را که از هفت سال پیش معطل مانده بود، می توان مهم ترین گام شهردار تهران در این سفر دانست. البته قرارداد ساخت واگن طی یک تفاهمنامه جدید افزایش ۲۵ درصدی را هم به دنبال دارد تا در نهایت به ۷۹۱ دستگاه واگن برسد.

نتیجه افزایش واگن ها؛ دوبرابر شدن ظرفیت متروی تهران

شهردار تهران همچنین نتیجه دوبرابر شدن ظرفیت واگن ها را افزایش مطلوبیت سفر با متروی تهران دانست. زاکانی در این باره گفت: «امیدواریم به این ترتیب سقف جابه جایی مسافر افزایش یابد. در نهایت به لطف الهی مهم ترین گلوگاه جابه جایی مسافر از طریق شبکه زیرزمینی که همان «کمبود واگن» بود، با اجرایی شدن این قرارداد، مرتفع شد. نباید تلاش دولت خدمتگزار را در عملیاتی شدن این قرارداد فراموش کرد؛ پیش پرداخت قرارداد توسط آنها فراهم و پرداخت شد. موضوع مهم دیگر این قرارداد «انتقال تکنولوژی» است. از همان ابتدا نیز کیفیت، سرعت، امنیت و انتقال تکنولوژی در هر قرارداد حوزه حمل و نقل مورد تاکید بود. در قرارداد

جاری ساخت ۷۹۱ دستگاه واگن نیز با انتقال تکنولوژی همراه است؛ به این ترتیب قدرالسهم شرکت واگن سازی متروی تهران که هم اکنون زیر ۳۰ درصد است، به حدود ۵۵ درصد در ساخت هر دستگاه واگن خواهد رسید. تلاش کردیم بخش های موثر تکنولوژی ساخت هر واگن به داخل منتقل شود. با انتقال تکنولوژی، توانمندی های تولید داخلی تقریباً دوبرابر می شود که مایه افتخاری برای جمهوری اسلامی است. در قالب همین قرارداد، ساخت و انتقال تکنولوژی ۸۴۰ دستگاه بوژی نیز عملیاتی خواهد شد. با انتقال تکنولوژی ساخت بوژی (کشنده و سیستم تعلیق) ما عملاً وارد باشگاه بوژی سازان جهان خواهیم شد.»

۱۱۶۳ واگن جدید به متروی تهران افزوده می شود

زاکانی در رابطه با این قرارداد گفت: «امروز موفق شدیم قرارداد ۶۳۰ دستگاه واگن برای متروی تهران که از هفت سال پیش معطل مانده بود را عملیاتی کنیم. براساس قانون قرار بود ۱۰۵۰ دستگاه از ۲۰۰۰ دستگاه واگنی که در برنامه ششم توسعه مصوب شده، سهم تهران شود. توفیقات بسیار زیاد دیگری نیز حاصل شد؛ از جمله اینکه با ۲۵ درصد افزایش این قرارداد به ۷۹۱ دستگاه واگن رسید. در مرحله دوم نیز برای ۲۵۹ واگن دیگر نیز با طرف چینی تفاهم کلی صورت گرفت. به این ترتیب می توان امیدوار بود که قدرالسهم تهران - آنچه که در برنامه ششم مقرر شده بود یعنی ۱۰۵۰ دستگاه - تکمیل شود. در نهایت

اینکه راه برای تامین این تعداد واگن برای شهر تهران تا پنج سال آینده فراهم شد. تهیه و تامین ۱۱۳ دستگاه واگن نیز با مجموعه های داخلی قرارداد شده که امیدواریم با اضافه شدن این تعداد، میزان واگن های جدید شهر تهران به ۱۱۶۳ دستگاه برسد. یعنی ظرفیت فعلی ناوگان متروی تهران دوبرابر خواهد شد.»

زمان تحویل واگن ها یک سال دیگر است

ظاهراً شهرداری تهران در انعقاد این قرارداد مبلغی نیز از طرف چینی به عنوان تخفیف گرفته است؛ «نکته حائز اهمیت، میزان تخفیفی بود که از طرف چینی اخذ شد. با مباحثی که صورت گرفت بیش از ۴۰۰ میلیارد تومان برای انتقال تکنولوژی، قیمت کاهش یافت. همچنین یکی از دستاوردهای مهم دیگر مذاکره درباره زمان تحویل واگن ها بود. پس از بحث و گفت و گوی فراوان، طرف چینی پذیرفت تا مدت زمان ۲۳ ماهه پیش بینی شده در قرارداد اولیه را به حدود یک سال کاهش دهد. ان شاء الله از اواخر سال آینده می توانیم شاهد اولین سری قطارهای جدید باشیم. ارتقای میزان واگن ها و به تبع آن افزایش ظرفیت جابه جایی مسافر مهم ترین

دستاوردهای این قرارداد است. ظرف پنج سال آینده موجودی واگن های متروی تهران، عملاً دوبرابر خواهد شد. به موازات این، ظرفیت مسیرهای تونلی هم با توسعه خطوط (خط ۸ تا ۱۱) افزایش خواهد یافت. تاکید بر قرارداد ۱۱۳ دستگاه با طرف های داخلی نیز باعث خواهد شد تا از حداکثر توان ملی استفاده کرده و شاهد یک جهش تکنولوژی در این راستا باشیم.»

گام بزرگ در راستای ارتقای ناوگان ریلی تهران

عبدالمطهر محمد خانی، سخنگوی شهرداری تهران نیز در این باره توضیح داد: «۲۸ مهرماه ۱۴۰۲ یک روز تاریخی برای متروی تهران و به عبارت بهتر برای حمل و نقل عمومی پایتخت بود. روزی که انعقاد چندین قرارداد و انجام چند تفاهم بین شهرداری تهران و شرکت های چینی اتفاقات خوبی برای توسعه ناوگان عمومی تهران افتاد. اتفاقات روز گذشته گام بزرگی در راستای ارتقای ناوگان ریلی کاترشن تهران بود. وضعیت حمل و نقل عمومی تهران اوضاع ناگوار ریلی چند سالی است که در آستانه بحران قرار دارد. نیاز خطوط هفتگانه متروی پایتخت به حداقل سه هزار واگن قابل کتمان نیست. هم اکنون کمتر از ۱۲۰۰ واگن فعال در خطوط تونلی مشغول سرویس دهی است. مدیریت شهری ششم از ابتدا چهار

مسیر موازی را برای حل این بحران پیش برد. اورهال با تعمیر اساسی واگن های فرسوده، کمک به شرکت های دانش بنیان داخلی برای تولید قطار ملی، خرید واردات تجهیزات ضروری واگن ها و خرید واگن های جدید از طریق فعال کردن قرارداد متوقف شده خرید ۶۳۰ دستگاه واگن از چین. هر چهار خط تلاش با قدرت انجام شد. هیچ کدام نمی توانست جای دیگری را بگیرد. با این حال احیای قرارداد ۶۳۰ دستگاه واگن می تواند نقطه عطف این تلاش ها باشد. سفر شهردار تهران به پکن با همین هدف از مدت ها پیش در دستور کار قرار گرفت. با این نگاه توافقات روز گذشته را می توان یک روز تاریخی و سروشوت ساز برای متروی تهران ارزیابی کرد.»

واگن ها اواخر سال بعد از پکن به تهران می رسند

او همچنین در تبیین جزئیات قرارداد خرید واگن، عنوان کرد: «بعد از هفت سال قرار داد مهم و بزرگ موسوم به خرید ۶۳۰ دستگاه واگن اجرایی شد. این قرارداد بر زمین مانده از سال ۹۵ تاکنون، در دوره اخیر مدیریت شهری ششم با جدیت پیگیری و با حمایت دولت مردمی تامین اعتبار شده بود. نتیجه این تلاش ها دیروز با حضور شهردار تهران، به ثمر رسید و قرارداد وارد فاز اجرایی شد و مراحل ساخت واگن ها کلید خورد. تعداد واگن ها در قرارداد از عدد اولیه ۶۳۰ دستگاه با افزایش ۲۵ درصدی به ۷۹۱ دستگاه افزایش یافت. همچنین توافق شد تا واگن ها زودتر از دوره توافق شده در قرارداد یعنی ۵۰ ماه ساخته و تحویل تهران شوند. امیدواریم

اولین سری واگن ها اواخر سال بعد راهی پایتخت شوند. به این ترتیب سهم ۱۰۵۰ واگن پایتخت از توافق کلان دو دولت در تامین ۲۰۰۰ واگن به تحقق نزدیک خواهد شد. در واقع ۶۳۰ دستگاه واگنی که می رفت با ترک فعل های دوره مدیریت قبلی به محاق رود، نه تنها محقق شد بلکه امکان افزایش عملی تا ۱۰۵۰ دستگاه را پیدا کرد. قراردادی با کنسرسیوم چینی برای انتقال تکنولوژی ساخت بوژی به عنوان دانش کلیدی و اصلی در ساخت واگن های مترو منعقد شد. در واقع بوژی به نوعی مهم ترین بخش واگن ها است که هر شرکتی دانش ساخت آن را داشته باشد، تبدیل به سازنده حقیقی واگن مترو می شود.»

قراردادی برای انتقال تکنولوژی ساخت بوژی با چینی ها

سخنگوی شهرداری تهران همچنین در رابطه با این توافقنامه و قراردادها ادامه داد: «در ۲۰ سال گذشته به صورت عملی در شرکت واگن سازی تهران مونتاژ بدنه و بخشی از تجهیزات داخلی واگن ها ساخته می شد که با توافق انجام شده طی دو سال آینده شرکت واگن سازی تهران به باشگاه سازندگان واگن قطار مترو وارد می شود و این تکنولوژی بزرگ را در اختیار می گیرد. توجه راهبردی به توان تولید داخل در کنار استفاده از ظرفیت کشورهای دوست و اصرار بر انتقال دانش و فناوری راهبردی تولید قطار و همچنین بازسازی اساسی قطارهای موجود باید با هم و به موازات هم به پیش برود تا تهران را از آستانه فروغلتیدن در بحران حمل و نقل عمومی نجات دهد.»

محسن هرمزی معاون حمل و نقل و ترافیک شهرداری تهران نیز در رابطه با موضوع «انتقال تکنولوژی» گفته بود: «در مذاکرات اولیه تنها صحبت از تامین بدنه توسط چینی ها بود. اما قراردادی که امضا شد، برای ساخت و انتقال فناوری ۸۴۰ دستگاه بوژی (پلتفرم متحرک قطار شامل موتور و سیستم تعلیق) نیز هست. به این ترتیب، ۸۴۰ دستگاه بوژی با مشارکت طرف چینی به طور کامل در ایران ساخته و تکنولوژی های مربوطه به کشورمان منتقل خواهد شد. بنابراین عملاً مجموعه واگن سازی تهران به باشگاه سازندگان واگن و بوژی در دنیا اضافه خواهد شد و فناوری لازم برای ساخت همه مراحل قطارهای شهری در ایران وجود خواهد داشت.»

واگن ها با تکنولوژی جدید دنیا ساخته شده اند

هرمزی همچنین در گفت و گو با «فرهیختگان» نیز گفت: «این واگن ها قرار است بر ظرفیت فعلی متروی تهران اضافه شوند. متروی تهران دوبرابر ظرفیت آنچه اکنون دارد نیاز دارد. ما برای محقق ساختن این هدف علاوه بر خرید واگن، تامین واگن های اورهال را هم در دستور کار قرار دادیم. این واگن ها، نسل جدید هستند. از سال ۲۰۲۰ به بعد واگن سازهای دنیا به سمت واگن های جدید رفته اند که ما نیز در این قرارداد از این قاعده مستثنی نیستیم، یعنی به سمت دیجیتال کردن سیستم ها؛ چه سیستم های کنترلی و چه سیستم های عملکردی رفته ایم و قطارها کاملاً دیجیتال شده اند. به لحاظ امنیت نیز چون قطارها از نسل جدیدند؛

هم از لحاظ عملکردی و هم ترمز و موتور کاملاً از استانداردهای جدید دنیا پیروی می کنند. از قضا برای این استانداردها، استانداردهای سختگیرانه ای نیز وضع کرده ایم. تفاوت این قطارها با واگن های ساخت ایران این است که واگن های سری قدیمی که در ایران مونتاژ می شد؛ نسل قدیم واگن ها بودند. واگن های سری جدید ما کاملاً بدنه آلومینیومی دارد، سیستم های آن دیجیتال است و استانداردهای سیلفر را هم رعایت می کنیم، چون بدنه واگن های جدید آلومینیومی هستند، در نتیجه سبک هم هستند و همچنین آرایش و اینترنتیور دیزاین آنها کاملاً به روز و جدید شده است.»

تراموا نیز در دستور کار هیات شهرداری است

او همچنین در رابطه با شکل و ظاهر قطارها و تراموا گفت: «به لحاظ ظاهری قطارهای کاملاً مدرن با رعایت حداکثری مسافر را داریم. این قطارها قابلیت به کارگیری در خطوط جدید مترو و خطوط قدیمی را توامان دارند. بسته به میزان ترافیک خط و سرفاصله هایی که در آینده معین خواهیم کرد، به کار گرفته می شوند. برای تراموا، امروز بازدید از یک کارخانه را در برنامه داشتیم. این کارخانه نسل جدیدی از ترامواها را تولید می کنند. ترامواهای طرح لامستیکی که مشابه ربات های مسیریاب، کاملاً در یک مسیر از پیش تعیین شده و خط کشی شده حرکت می کنند و دیگر نیازی به به روزرسانی نیست. ما از این نسل واگن ها بازدید کرده ایم. این واگن ها در شهر ابوظبی استفاده می شوند و از سال ۲۰۱۸ به بعد این تکنولوژی در حال

بهبود برداری است و در دنیا به جز چین، ابوظبی و مالزی از این نسل واگن ها استفاده کرده اند. امیدواریم بتوانیم از تکنولوژی نسل جدید ترامواها در تهران استفاده کنیم. درباره اتوبوس های برقی نیز این موضوع را از امروز در دستور کار و پیگیری قرار خواهیم داد. یکی از موضوعات جدی دقیقاً همین اتوبوس های برقی است و بازدیدها از امروز انجام می شود. امیدوارم در این باره به توافق و خرید خوبی برسیم.»

